41րդ ՏԱՐԻ

ՈՒՐԲԱԹ 19 ՄԱՐՏ 1 ԱՊՐԻԼ 1910

ԹԻՒ 1633

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՊՈՂԻՍ ՓԱՓՐ—ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ
Ըղձլօսուլա (Սեփէթճի) փողց Թիւ 38

BUREAUX DU JOURNAL HAÏRENIK
Avenue de la Sublime-Porte rue Eboussuoud No. 38
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար . . . . 300 թիւ 75 դրշ. Մէճիտ
» » . . . . 150 » 40 » »
Գաւառներու . . . . 300 » 100 » »
» . . . . 150 » 50 » »
Օտար երկիրը երկօրեայ . 300 » 25 Ֆրանք
» » ամենօրեայ . 300 » 30 »
Ռուսիա . . . . 300 » 10 րուպլի
(Միւս պայմանները տեսնել Երդ երեսը)
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն կու տրուիր:

درعلیده باب عالی جاده‌سنده ابوالسعود سوقاغی نومرو ۳۸
«هیرینك» غزته‌سی اداره‌سنه

10 ՓԱՐԱ

ՄԻԱՑԵԱԼԸ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քանի մը օր առաջ խմբագրականի մը մէջ լսած էինք թէ՝ «Կուսակցական մեծ թերթի մը հակառակութիւն ցոյց կուտայ Միացեալ Ընկերութեան դէմ»:

Ազատամարտ, որ ակնարկուած թերթն էր, երեն յստակ ոճով կը լոյսընէ մեր այդ լսածին դէմ, զոր չվարանիր անօրակարգ սուտ ու կեղծիք հռչակելու և կը հրաւիրէ մեզ որ փաստերով հրապարակ դանք և մեր լսածը ապացուցանենք:

Մենք ընդդիմախօսը կը գրէ.

«Ազատամարտը, և ակնարկուած կուսակցութիւնը (այսինքն՝ Դաշնակցութիւնը). եղեր են և կը մնան միշտ ալ բարեկամ ժողովրդական կրթութեան և բոլոր այն մարմիններուն, որպիսին է Միացեալ Ընկերութիւնը, որոնց նպաստակն է լոյս և գիտակցութիւն տանիլ խաւար երկրին մէջ.»

Այս գեղեցիկ յայտարարութիւնը ամենայն ուրախութեամբ պիտի ընդունէինք, եթէ, ախտո՛ր, իրողութիւնները չարաչար հերքում մը չի տային անոր: Ազատամարտ և ամբողջ ներկայացուցած կուսակցութիւնը, կը կրկնենք, հակառակութեան ոգի ցոյց կուտան Միացեալի դէմ, անոր գործունէութեան սկսելէն ի վեր:

Մինթէ Միացեալի բարեկա՞մ ըլլալ կը նշանակէ խեղաթիւրեալ կամ սուտ լուրերով հանրութեան միտքը պղտորելը ինչպէս ըրաւ յիշեալ թերթը յայտարարելով թէ՝ այդ ընկերութիւնը 3000 ոսկիի դասագիրք ղրկած է գաւառները, թէ՝ կեդր. վարչութիւնը այդ մասին պէտք եղած հսկողութիւնը ի գործ դրած չէ պատասխանատու մարմնոյն վրայ, թէ՝ այս պատճառաւ անկանոնութիւններ պատահած են ևլն.: Մինչդեռ չատ լաւ կրնար գիտնալ որ մինչեւ այսօր ո՛չ թէ 3000, այլ հազիւ 300 ոսկիի դասագիրք ղրկուած է և թէ կեդր. Վարչութիւնը երբեք չէ թերացած իր պարտականութեան մէջ և ոչ ևս խնդիր չկայ այդ մասին:

Մինթէ բարեկամական նշա՞ն մըն էր այն անճաշ դիտողութիւնները որոնք Միացեալի պարահանդէսին առթիւ հրապարակուեցան այդ թերթին մէջ:

Մինթէ հակառակութեան ոգո՞վ չէ՞ն գրուած այն գաւառական թղթակցութիւնները որոնք կը քերնադատեն հազիւ մէկ երկու ամիսէ ի վեր բացուած Միացեալի այս կամ այն վարժարանը:

«Ժողովրդական մեծաւոր գործունէութիւն անչահախնդիր գրօշակիր մը» միթէ Միացեալի առաջինը չա՞յ լերուն իսկ անոր դէմ այսչէս խոչընդոտնե՞ր ստեղծելու պիտի հետապնդէր:

Իսկ գալով Դաշնակցական կուսակցութեան ընթացքին, ցաւալի է ըսել որ կէա առ կէա կը համաձայնի իր օրկանին ուղղութեան և սարքեր ալ կարելի չէր որ ըլլար քանի որ գլուխը մղոց ու չարժոց ոյժը միւնոյնն է:

Գաւառներէն եկոյ թղթակցութիւնները և նոյնիսկ Միացեալի վարիչ մարմնոյն անդամներէն մեր քաջածանօթ անձնաւորութիւնները ասիկա կ'ապացուցանեն:

Իրողութիւնները՞ր, փաստե՞ր կ'ուզէք ահաւասիկ:

Պ. . . քաղաքին Միացեալ Ընկերութեան գլխոցէն Ս. . . անուն ուսուցիչ մը զանազան պատճառներով կը ճամբուի, որոնց դիմաց տրներէն մին էր իր ներքին կեանքին անթոյլատրելի մէկ հանգամանքը, ինչ որ քաղքին մէջ ամենամեծ գայթակղութիւն յառաջ բերած էր:

Այդ, այս ուսուցիչը Դաշնակցական ըլլալով՝ կարնոյ Դաշնակցական չէֆերը պաշտպան կը կանգնեն ուսուցչին և կը սկսին կարգ մը չարամիտ տարաձայնութիւններ ընել և չհամարձակելով ուղղակի արդարացնելու ուսուցիչն և մեղադրելը, կը ջանան անհիմն խօսքերով անունը պատ հոտանք մը ստեղծել Միացեալի դէմ:

Մուշի Միացեալ Ընկերութեան վարժարանի չորրորդ դասարանի աշակերտներ՝ արտաքին ազդեցութեան տակ՝ վարժարանը կը գրաւեն և պատճառ կ'ըլլան հարիւրէն աւելի աշակերտներու փողոցները թափառելուն: Տեղւոյն Դաշնակցականները պաշտպան կը հանդիսանան այդ ըմբոստ աշակերտութեան, որոնց ուսեցողը ևլն. կը հոգան ու կը քաջալերեն զանոնք իրենց ընթացքը չարունակելու: Արդ, կուսակցականները այս բանը կ'ընեն պարզապես վարժարանի անօրէն Պ. Միսաք Խարախանեանի հակառակ ըլլալնուն համար: Միայն թէ այդ պարոնները յայտարարած են որ «իբրեւ Մշեցիներ գործած են և ո՛չ թէ իբրեւ Դաշնակցական»:

Ա՛յս նրբաբանութիւնը ծանօթ է արդէն ամէն մարդու և կուսակցութեանը տարի ի վեր:

Զօգ Մարզուանի Դաշնակցականները առաջին օրէն իսկ սկսած են խոչընդոտներ հանել Միացեալի նոր բահատատ վարժարանին դէմ, այդ վարժարանը իրենց բացարձակ աղդեցութեան տակ առնելու համար: Խնդիրն այնքան սուր հանգամանք առած է որ ի վերջոյ տեղւոյն երեւելիներէն Զաքարիա Էֆ. Փելթեկեան ստիպուած է միջամտել և իր ազդեցութեամբ համոզել Դաշնակցականները որ հրաժարին Միացեալի դէմ կռուելէ և հանդիսատ Թողուն վարժարանը:

Այսպիսի երեւոյթներ կըրնանք տակաւին յիշել ցոյց տալու համար թէ մեր բաժը զրպարտութիւն մը չէր, այլ բացարձակ ու անհերքելի ճշմարտութիւն:

Բայց այս փաստերը գիտենք թէ չպիտի զօրեն Ազատամարտի կամաւոր յամառութեան դէմ և ան պիտի չարունակէ իրեն յատուկ պատկերացից ոճովը մեզի դէմ հայհոյել և լուտանի վշտաւունի մը մէջ պիտի չանայ ուրանալ իր ու իր կուսակցութեան անարդ ընթացքը Միացեալի հանդէպ:

Եւ իր արդարացումը արդէն առձեռն պատրաստ է և այժմէն ցոյց գիտենք: Ահաւասիկ: — Այ՛, Պ-ի մէջ, Մուշի մէջ, Զօգ Մարզուանի մէջ և ուրիշ տեղեր Դաշնակցականները հակառակութիւն ցոյց տուած են Միացեալի դէմ, բայց անոնք գործած են անհատապէս և իրենց տեղացի ու ո՛չ թէ հատաքարար և իրենց Դաշնակցական, ուստի Դաշնակցութիւնը բնաւ դեր չունի գործին մէջ: Իսկ Ազատամարտի մէջ հրատարակուած գրութիւններն ալ անհատական սորագրութեամբ և պատասխանատուութեամբ գրուած են և ո՛չ թէ թերթին կողմէ . . .:

Կը հասկնա՞ք: Չէք հասկնար, մենք ալ չենք հասկնար, բայց ա՛նոնք կը հասկնան:

— Ո.

ԱՌՏՈՒԱՆ ՏՈՄՍԱԿ

Պոլսոյ չուներէն կրկին օրուան մարդիկը եղան: Նորէն Բիւզանդիոնի այդ վաղեմի բնակիչները քաղաքէն դուրս աքսորելու դատավրութիւն մը կը սարքուի և, չգտած անխղճութիւն, կ'ուզուի արուներն ու էգերը իրարմէ բաժնել, որպէս զի սերնդագործութիւնը դադրի:

Պոլսոյ բնակիչներուն այդ բո՛ւն պոլսեցի սարերը, մեր փողոցներուն այդ դարաւոր սեփականատէրները, այսպէս աքսորի պիտի դատապարտուին անարդ ժուրնալիներու կամ նենգաւոր բեսաբերներու պէս:

Ասիկա ըմբռստացուցիչ անարդարութիւն մըն է:

Պոլսեցի չուներն ու պոլսեցի մարդը դարերով իրարու հետ ապրած, ինկած ելած, վերար ճանչցած ու գնահատած են, ինչո՞ւ չքաղեմ, վերար սիրած են:

Տասնըչորս սարի բռնակալութենէ մը ետքը, երբ Պոլիս վերադարձայ, ամենէն յանկուցիչ բանը, ինծի համար, չուներն եղան, անոնց աղու աչքերուն մէջ «բարի եկար»ի խանդաղատանքը կարդացի ու հին, անկեղծ բարեկամներու պէս երեւցան անոնք ինծի:

Ու հիմակ այդ խե՛ղճ արարածները կ'ուզեն ժողվել ու տանիլ փակել ամայի կղզի մը, չեմ գիտեր ի՛նչ անճառելի նկատողութիւններով:

Ուրեմն ա՛լ չպիտի անասնաց մայթերու վրայ, արեւուն տակ, անոնց չնթռկիլը, ա՛լ հանդիսաւոր չպիտի ըլլանք անոնց դիւցազնարար իրար բզկտելուն ու գիչերը, անկողիններնուս մէջ, չպիտի լսենք անոնց հաչիլնը ուչամնաց կատածելի անցորդի մը եռանէն:

Բայց կը կարծէ՞ք որ պիտի կրնանք սրտի անդորրութիւն ու առնն առնն մղձաւանջային ցնորամով մը չպիտի՞ արթնանք, լսել կարծելով ամայի կղզիէ մը եկող քան հազար չուներուն անհեթեթ ոռնումը:

ԲԱՆԿՈՍ

ԱՐԱԲԻՈՅ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Միակ գարմանը՝ որ Օսմ. կայսրութեան այս պատահեալ երկրին ցաւերուն համար կրնար բուսիլ զօրութիւն մը ունենալ, կը ներկայանայ վերոյիշեալ մտքերու առջեւ, երբ զննասկար մէկ երկու անգամ մէկ կողմ դրուելէ ետք:

Հիւսէյին Հիլմի փաշա, որ պաշտօն վարած է Արաբիոյ մէջ, հաստատ եր այն եզրակացութեան թէ պէտք եր ինքնավարական կազմակերպութիւն մը տալ այդ երկրին: Թալէաթ պէյ, ներքին գործոց նախարար անուանուելուն պէս, փութաց Հ. Հիլմին ծրագիրը թաղել և ձեռնարկեց երկիրը խաղաղեցնելու Պոլսէն ուղղակի հրահանգներով և հրամաններով:

Մինչդեռ մը կարծուեցաւ թէ Թալէաթ պէյ ուղիղ սեռած եր և թէ կառավարութիւնն ազատած եր արարական ինքնավարութեան մըղձաւանջէն:

Աւելի յուսացուած եր քան թէ իրականութիւնը կրնար ներթել, ուրուհետեւ կը սեւանենք թէ եէմէնի մէպուսները Մահմուտ Նէսիմ, Էլ Սէիտ Հիւսէյին, Սէիտ Ահմէտ կառավարութեան ներկայացուցած են այս օրերս բարենորոգմանց այնպիսի ծրագիրը մը, որ իրաւացի է ըսել թէ՝ Արաբիոյ ինքնավարութեան խնդիրը է և կը մնայ միշտ Օսմ. Կայսրութեան մէջ:

Հետեւեալներն են մէկ քանին այն կէտերէն որոնք կը կազմեն այդ ծրագիրը.

1. Իսմ Եահէային հետ դաշնագրութեան մը կնքուիլը:

2. Մուճթիներուն ընտրութիւնը ժողովրդին կողմէ:

3. Հսկողութիւն երկրին եւմտակ ան գործերուն վրայ, տեղւոյն բարքերուն և լեզուին տեղեակ անձերու կողմէ:

4. Տեղական ցեղապետներէն ընտրել քաղաքապետ և կառավարիչ:

5. Շերիաթի կիրարկութիւնը նկատելով որ Արաբիոյ մէջ ոչ-մահմետական չկայ, և անկախ վճռաբեկ ատեանի մը հաստատութիւնը:

6. Հաշտարար յանձնախմբի մը կազմութիւնը վէկաաուն գեղերուն և պետհէննէրուն միջև խաղաղութիւնը հաստատելու համար:

7. Ազգային տարազով տեղական ժանտարմայի մը կազմութիւնը:

8. Ցեհաննաց բոլոր տուրքերուն ջնջումը:

9. Աշարին և միւս բոլոր տուրքերու ջնջումը իբրեւ թոդ առեալ հանր. պարտուց թողուածներուն ու աղնամը:

ՀԱՅ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իզմիրի մէջ հետեւեալ եղերական դէպքը պատահած է այս օրերս:

Ջինուորական ծառայութենէ խուսափելու համար հայ երիտասարդ մը՝ Գասպար Պարոնեան՝ կուզէ օր առաջ ամուսնանալ իր նշանածին հետ: Ազ-ջիկը անոր եղբօրը տունը կը փախչի, ուր փորձ մը կ'ընեայ պակը աճեղի բերթիլ կատարելու: Նչանած աղջկան եղբայրը վրայ կը հասնի ժպատէմ: Չի հակառակիր քրոջը ամուսնութեանը, և՝ գլխերայն աճապարելու պէտքը անտեղի գտնելով՝ կը յաջողի համոզել իր խնամիները որ հարսնիքը յաջորդ օրուան յետաձգեն: Կը հաւանին: Ու դարբս կ'երթան համաձայնած: Փողոցին մէջ աղջկան եղբայրը յանկարծակի կը կրակէ իր քրոջը նչանածին եղբօրը վրայ: Մարդը, վիրաւոր, հետապնդող կը փոխադրուի: Մարդասպանը կ'անայսականայ: Ոստիկանութիւնը խնդրին մասին փնտռուք կ'ընէ:

Վերջը կը սկսի:

Աղջիկը հետապնդող գացած է և հոն կը մնայ իր նշանածին եղբօրը անարբին մօտ, զայն գարմանելու զբաղած, իր եղբօրը անոր վրայ գործած ոճիրին կսկիծէն խելագղ: Նչանածն ալ ըսեր է իրեն, թէ ա՛լ պիտի չսպնի զինքը՝ եթէ եղբայրը սասցած վերջերուն տակ ընկճի:

Աղջիկը ձայն-ձուն չի հաներ: Բայց ան վճռած է իր ընկերքը: Ակռաները սեղմած՝ կը սպասէ ճակատագրական վարկեանին:

Վիրաւորը քանի մը օրէն կը մեռնի:

Աղջիկը՝ անոր վերջին հանդիպումը ըսելուն պէս՝ չիփ-չիտակ բժշկական խորհրդակցութեան սենեակը կը մտնէ, կղպուած դուռը կը բանայ, ներս կը մտնէ և հանդիպած օրուան վերջնական պատուհասութիւնը կուլ կուտայ... Բժիշկները, որ հետապնդողին մէջ կը դանուին, օգնութեան կը փութան, բայց անկարելի կ'ըլլայ փրկել հէգը, որ տասը վարկեանէն հոգին կը փչէ: Աղջիկը հազիւ 20 տարեկան կար:

ՑԵՂԱՅԻՆ ԶԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Շաւուայի Իւմմէք Պալքանեան միջավայրին ստացած նոր երեւոյթին վրայ խօսելու առեն հետեւեալ խորհրդածութիւնը կ'ընէ:

«Մեր կառավարական ձեւը փոխուեցաւ: Թէպէտ «ցեղային խնդիր»ը չվերցաւ, սակայն անիկայ փոխեց իր երեսները: Երբ օսմանեան երկիրներու մէջ քաղաքական կեանք և քաղաքական հաւասարութիւն չկար, այն ատեն ցեղային խնդիրը «քաղաքական» խնդիր մըն էր: Երբ քաղաքական կեանք ու քաղաքական հաւասարութիւն յառաջ եկաւ, անիկա «պառմական խնդիր»ի մը երեւոյթը առաւ: Երբ կը հաստատուի քաղաքական ազգութիւն մը, որ կը չենայ հաւասարութեան սկզբունքին վրայ, այն ատեն ցեղային խնդիրը՝ քաղաքականութեան հետ վերաբերութիւն չունենալուն համար՝ իր կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ:

Երբ մեր մէջ բայաներ կը գտնուէին, բնական է որ այդ բայաները փնտռէին իրենց համար «ազգութիւն» մը և աչխատէին «փրկել»ու իրենց տերը, ինչ որ հակառակ է ազատութեան գաղափարին: Սակայն հիմա բայա չկայ մեր մէջ, այլ կան հայրենակիցներ. որոնք ունին իրաւունքներ՝ միեւնոյն առարիճի վրայ: Ա՛լ արդարացի պատճառ մը չմնաց որ, ամէն ոք իրեն հարմար փնտռէ «ազգութիւն» մը՝ որովհետեւ երկրի մը բոլոր քնակիչները՝ իշխող ազգին անհատներն են:

Օսմ. սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ ոչ միայն իբր միջոց մը արատքին աշխարհին դէմ, այլ նաեւ իբր ներքին միջոց մը: Սահմանադրութիւնը չարդիւնէր որ, զանազան տարրերէն իւրաքանչիւրը սէր ցոյց տայ իր սովորականին յիշատակներուն, մանաւանդ լեզուին, պատմութեան և գրականութեան: Միայն կ'ուզենք որ անոնք անկղծօրէն ընդունին ներկայիս քաղաքական կեանքը: Այս բանը կը պահանջենք հիմնուելով հաստատուն հիմի մը վրայ, այսինքն իրր փոխարէն այն հաւասարութեան բարիքներուն, որ անիկա կ'ապահովէ բոլոր հայրենիքի զաւակներուն համար:

ՌՈՊԵՐԹ ԳՕԼԷՋԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Նիւ Եօրքի թերթերուն մէջ կը կարդանք թէ Բրօֆ. Ալեքսէա Համլէն, սրհոպերի Գոլէջի նախորդ նախագահին որդին է և Քոլըմպիա Համալսարանի ձարտարապետութեան ճիւղին ուսուցիչը, պարտաստած է Ռոպերթ Գոլէջի չինուելիք նոր չէնքերուն յատակագիծերը, որոնց համար Գոլիս գացած էր ամառը, և ներկայացուցած է զանազան Գոլէջի խնամակալութեան՝ նաև Նիւ Եօրքի մէջ: Այդ չինութիւններուն համար պիտի գործածուի նաև մաս մը երկրաքարկէս միլիոն տալէրի այն նուէրէն, զոր ըրաւ Մր. Ռէյնըթ սոյն հաստատութեան: Կ'ըսուի թէ Օսմ. կառավարութիւնը դիւրաւ հրաման պիտի տայ չինութեանց համար, բարեկամ ըլլալով Ռոպերթ Գոլէջի վարիչ մարմնոյն:

Գոլէջի ներկայ նախագահը՝ Տօքթ. Ե. . . Ն. . . ամերիկացի մեծ մարդ մըն է, որ ամենայն ուրախութեամբ կ'ընդունի Գոլէջի նախագահութեան պաշտօնը, որ ինքն ալ ուսած է այդ Գոլէջին մէջ:

ՄԵԿՈՒՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻՆ ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒՄԸ

Մէպուսական ժողովին նստաշրջանը պիտի վերջանայ Ապրիլի վերջը. ուստի հիմակուընէ սկսուեցաւ ըսուիլ որ, ա-նիկա պիտի երկարաձգուի երկու ամիս ալ: Եթէ նկատի առնենք որ գեռ սկսուած չէ ելեւմտացոյցի վիճաբանութեան, այդ զոյցը կրնայ խելքի մօտ ըլլալ, սակայն օսմ. հասարակաց կարծիքը գոհունակութեամբ չպիտի մեկնէ զայն:

Անտարակոյս, ազգը գոհ կ'ըլլայ ու կը պարծենայ, երբ իր փոխանորդները իրարու մօտ տեսնէ իր աչքին տակ: Եթէ երկիրը կառավարուէր միայն ղգացումով, մենք ալ չպիտի կրնայինք ծածկել մեր գոհունակութիւնը՝ անոր համար որ մեր Մէպուսները գեռ երկու ամիս ալ պիտի գրաւեն Մէպուսական ժողովին նստարանները: Սակայն երկրին իրական չափը կ'արգիլէ մեզ մեր գոհունակութիւնը յայտնելու ասոր համար: Որովհետեւ եթէ Մէպուսական ժողովը իր զբաղումները երկարձգէ երկու ամիս ալ, անիկա կը նշանակէ որ՝ գործադիր իշխանութիւնը գեռ երկու ամիս ալ պիտի յետաձգէ իր գործունէութիւնը: Այն միջոցին, երբ գործադիր իշխանութիւնը հաստատամտութեամբ ու կորովով գործադրութեան պիտի դնէ մէպուսներուն չորս ամսուան օրոշումներն ու խորհրդակցութիւնները, եթէ մէպուսական ժողովը երկու ամիս ալ երկարաձգէ իր նստաշրջանը, ընականաբար, ա՛լ գոհ չպիտի մնայ հասարակաց կարծիքը, որ կը սպասէ իրական և գործնական արդիւնքներու և գործունէութեան:

Զինք կրնար ըսել թէ՝ մէպուսները այս երկարաձգումը կ'ընեն, երկու ամսաթղթակ առնելու գծուձ նպատակով: Սակայն աչքի առջեւն է այն անտարբերութիւնը՝ որ ցոյց արուեցաւ ժողովին կանոնաւորաբար յաճախելու մասին: Հասարակաց կարծիքը թէեւ պիտի փնտռէ մէպուսներուն գործ չտեսնելուն պատճառը, սակայն անիկա աւելի պիտի հակի անոնց անտարբերութիւնը նկատելու իբր պատճառ: Ընտրողները բազդատութիւն մը պիտի ընեն անոնց անցեալ տարուան և այս տարուան գործունէութեան միջև և ստացուած ձախող արդիւնքին համար պատասխանատու պիտի բռնեն երեք ոչ բոլոր Մէպուսները, գոնէ պանդ՝ ոբոնց անտարբերութիւնը աչքի կը զարնէ ամենէն աւելի:

(Եենի Կազէթա)

ՄԵԾ ԴԷՄՔ ՄԸ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

Բայց ո՞վ է Օաեան որ այնքան ջերմօրէն նոր սերունդին յանձնարարենք զայն, և այնքան զգուշութեամբ իր կեանքը գրենք: Մ՛եր է իր անունին մեծութիւնը և իր յիշատակին նուիրականութիւնը:

Օաեանի կեանքը մեծ չէ եղած արդիւնաւէտ ըլլալու առատկէտէ: Կը բաւականանք ազգային չբնականներու մէջ իր ցոյց արած եռանդագին գործունէութեան վրայ, բայց այդի գործունդ արդիւնք մը չծնաւ անկէ: Մարդ երբ անոր կեանքը կ'ուսումնասիրէ, գրեթէ յուսահատ կ'ըլլայ, ոչինչ մնծագործութիւն գտնելով հոն որ իր հմայքն արդարացնէ: Թերեւս այսպիսի յուսահատութենէ մը ժուռելով է որ Սահմանադրութեան Օաեանի լուսանկարն հրատարակողները անոր ներքեւը գրին սա պատկը.—«Գրիգոր Օաեան, հեղինակ Ազգային ու Օսմանեան Սահմանադրութեան»: Ինչ ասոեճանով ալ մասնակցած ըլլայ ան Միսոթ փաչայի Սահմանադրութեան, և իր բաժինը որքան ալ կարեւոր եղած ըլլայ Ազգային Սահմանադրութիւնը խմբագրելու մէջ, Օաեանի կեանքը կը բողոքէ այսպիսի մեծախօսիկ ախտոզի մը դէմ:

Պատմութիւն և ոչ թէ գովեստ խօսելով, Օաեանի կեանքը երբեք արդիւնաւէտ ըլլալու առատկէտէ համեմատական չէ եղած իր մեծ անունին:

Ոչ ալ իր մասնագիտութեամբ կարելի է լիովին բացատրել Օաեանի մեծութեան գաղտնիքը, վասն զի չգիտնար մը չեղաւ ան ո և է ճիւղի մէջ: Իրաւ է թէ դիւանագէտ էր, լաւ լսողութիւն

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ Ա. ՊԱՇԱՆՅԱՆ

Տարեկան գումարը 1910 տարվա համար 9½ ֆունտ ստեռլինգ։ Տարեկան գումարի վճարումը կատարվում է կանխավ։ Ընդունվում են բաժանորդագրություններ միայն ամբողջ տարվա համար։ Ընդունելության ժամերը ամեն օր՝ 10 առ. մինչև 5 ե. Հեռախոս № 25127։

Ընդունվում են հրատարակության վերաբերյալ բոլոր նամակները, առանց վճարի։ Անանուն նամակները չեն ընդունվում։ Ձեռագրերը չեն վերադարձվում։

ՏԻՐՈՋ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

ՈՒՆԵՑԱՎ Ա. ՊԱՇԱՆՅԱՆ

Տարածված գաղափար է, որ ամեն մի ազգ ունի իր ուրույն հոգին, որ արտահայտվում է նրա ազգային կյանքի բոլոր կողմերում, սկսած նրա լեզվից, գրականությունից, գեղարվեստից, վերջացրած նրա քաղաքական ձգտումներով։ Ազգային հոգու այս գաղափարը ամենից առաջ ծնվել է գերմանական գրականության մեջ, որտեղից էլ տարածվել է ամբողջ աշխարհում։ Ազգային հոգու գաղափարը ամենից առաջ ծնվել է գերմանական գրականության մեջ, որտեղից էլ տարածվել է ամբողջ աշխարհում։ Ազգային հոգու գաղափարը ամենից առաջ ծնվել է գերմանական գրականության մեջ, որտեղից էլ տարածվել է ամբողջ աշխարհում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի Օրգանը

Տարի Ա. ՅԻՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի Օրգանը

Տարի Ա. ՅԻՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի Օրգանը

Տարի Ա. ՅԻՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

Խմբագրութիւն, Տպարան, Հրատարակչութիւն՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ թ. 28
Հեռախօսներ՝ Խմբագրական բաժին 20-4
Տնօրէնութեան, գրասենեակ, հաշուապահութեան, տպարան 26-8
Գինը բաժանորդագրութեամբ՝ մէկ ամսուայ 1 ռուբլի 50 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի Օրգանը

Տարի Ա. ՅԻՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

Խմբագրութիւն, Տպարան, Հրատարակչութիւն՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ թ. 28
Հեռախօսներ՝ Խմբագրական բաժին 20-4
Տնօրէնութեան, գրասենեակ, հաշուապահութեան, տպարան 26-8
Գինը բաժանորդագրութեամբ՝ մէկ ամսուայ 1 ռուբլի 50 կոպ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի եւ Երեւանի Քաղաքային Խորհրդի Օրգան

Տարի Ա. Թիւ 1688 (26)

Ուրբաթ, 6 Յունուար 1933 թ.

Գին 5 կոպ.

Խմբագրութիւն, Տպարան, Հրատարակչութիւն՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ թ. 28
Հեռախօսներ՝ Խմբագրական բաժին 20-4
Տնօրէնութեան, գրասենեակ, հաշուապահութեան, տպարան 26-8
Գինը բաժանորդագրութեամբ՝ մէկ ամսուայ 1 ռուբլի 50 կոպ.

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Մարտ 1910

Օսմ. ջնաոլիսէ բաց.	Ղրշ.	102 12½
» » ամէնէն վար	»	102 11½
» » » բարձր	»	102 13½
» » գոցուէցաւ	»	102 13½
Երկաթուղի բաց.	Ֆր.	216 87
» ամէնէն վար	»	216 87
» ամէնէն բարձր	»	217 12
» գոցուէցաւ	»	217 12
Օսմ. Պանքա	Լ. Օ.	20 25
Շէրքէթի Խայրիէ	» »	40
» » Համիտիէ	» »	4 05
Թրամվայ բաժնեթուղթ	»	9 30
» ժեւիհանը	» »	3 20
» պարտատոմս	Ֆր.	490
Անատօլուի երկթ. բժնթ.	»	345
Պալիա Գարասարըն	»	443

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Գէշլիք	103 20
Մէթալիք	99
Մէճիտիէ	108 07
» մանրուք	104 35
20 ֆրանքնոց	87 10
Անգլ. ոսկի	110 —
Ռօլ. էմքէթիալ	90 10
20 մարքնոց	107 10
Ռուպլի	8 60½

ՊԱՑՄԱՆՓ «ՀԱՑԵՐՆԻՔ»Ի

Բաժնեգիրները վճարելի են բացարձակապէս կանխիկ։ — Ջնորոգուած բաժանորդագրութիւնք խնդրի կը դադրին։ — Դրամի ուղարկման լաւագոյն միջոցն է ՄԱՆՏԱ—ԲՕՍՓՐ։ — Դրամի փոխարէն նամակագրուիլ ալ կ'ընդունի՝ 105 ղ. ի նամակագրուիլը 100 ղ. ի հաշուով։ — Դրամի ուղարկման ծախքերը բաժանորդագ կը պատկանին։ — Թերթին պաշտօնական ստացագրին փոխարէն եղած վճարումները միայն օրինաւոր են։ — Ամէն տեսակ անհասկացման կամ չտեղ վերաբերող ծանուցումներ վճարումով են և առանձինին կը սակարկուին։ Զրի են միայն հանրօգուտ հրատարակութիւնները։

ԽՐՏԻՎԻԱԼ ՄԷՅԼԱՑՆ

ԽՏԻՎԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական ամեցեղ առագ երթեւեկ. Պոլսոյ, Բիւրգասի և Ադէքսանդրիոյ մինչև. Ելեկտրական լոյս

Առաջնակարգ կերակուրներ։ — Սեղանի գինին Զրի։

ՕՍՄԱՆԻԷ շոգենաւը, նաւապետ «Կարէշի», կը մեկնի Ապրիլ 5 (Ն. Տ.) երեքշաբթի, կէս օրէն ետքը ժամ 3ին, Յունէքսանդրիա՝ հանդիպելով Մխոլիի Իզմիր և Բիւրեա։

Ադէքսանդրիայէն կը ժամանէ կիրակի 3 Ապրիլ։

ՍՈՒՐԻԱՅԻ Գիծ

ԱՍՈՒԱՆ շոգենաւը, նաւապետ «Ֆրիման», կը մեկնի շաբաթ 9 Ապրիլ (Ն. Տ.) կէս օրէն ետքը ժամը 4ին, և կը հանդիպի Կէշիքոլու, Զանագ-Գալէ, Մխոլիի, Իզմիր, Փոռա, Թռաոս, Մէթելին, Իսկէնտերուն, Թարապուլուս, Պէյրութ, Հաֆֆա, Եաֆա, ԲօրՍաիտ և Ադէքսանդրիա։

Ադէքսանդրիայէն կը ժամանէ չորեքշաբթի 6 Ապրիլ։

Ամէն տեղեկութեան համար դիմել դէպի ընդհանուր գործակալութեան, Կալաթա Քարաքէն Իքայ Մէկյէնեթլի խան, կամ Պոլիս՝ Վալիտե-Սուլթան խանի մանաճիւղը։

Անատոլուի Օսմանեան Երկաթուղի

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ Հայտար-Փաշայի եւ Բենտիկի միջեւ երթեւեկող կառախառմբերու

1910 *Մարտ* 1 (Ն. Տ.) *երեքշաբթի օրէն սկսեալ*

		Առտու							ԵՐԹ	Իրիկուն						
Կամուրջ	մ.	11 49	12 20	1 27	2 —	3 12	4 53	6 08		7 18	8 29	9 35	10 29	11 43	12 08	1 18
Հայտար-Փաշա	»	12 09	12 40	1 47	2 20	3 32	5 13	6 28		7 38	8 49	9 55	10 49	11 33	12 28	1 38
	մ.	12 14	1 10	1 52	2 26	3 42	5 18	6 33		7 50	8 54	10 —	10 54	11 38	12 33	1 44
Գըզըլ Թօփրաղ	»	12 22	— —	2 —	2 34	3 50	5 26	6 41		7 59	9 02	10 08	11 02	11 46	12 41	1 52
Տէհներ Եօլու	»	12 26	1 20	2 04	2 39	3 55	5 30	6 45		8 03	9 06	10 12	11 07	11 51	12 45	1 56
Կէօզ Թէփէ	»	12 32	— —	2 10	2 45	4 01	5 36	6 51		8 09	9 12	10 18	11 13	11 57	12 51	2 02
Էրէնքէյ	»	12 36	1 30	2 14	2 48	4 05	5 40	6 55		8 14	9 17	10 22	11 17	12 01	12 55	2 06
Պօսթանճը	»	12 43	1 37	2 21	ժմ.	4 11	5 46	7 01		8 21	9 23	10 28	11 24	12 08	1 01	2 12
Մալթէփէ	»	12 52	1 48	2 30		4 21	5 56	7 11		8 32	9 32	10 38	11 33	12 17	1 11	2 21
Գարթալ	»	1 04	2 01	2 41		4 32	6 07	7 22		8 46	9 43	10 50	11 45	12 28	1 22	2 32
Բէնտիկ	ժ.	1 42	2 11	2 49		4 40	6 15	7 30		8 56	9 51	10 58	11 53	12 36	1 30	2 40

		Առտու						ԳԱՐՁ	Իրիկուն					
Բէնտիկ	մ.	11 49	12 43	12 55	1 53	3 12	3 59		5 38	6 50	8 38	10 19	10 42	11 37	12 49
Գարթալ	»	11 28	12 22	1 05	2 03	3 21	4 10		5 47	6 58	8 48	10 28	10 53	11 47	12 58
Մալթեբէ	»	11 38	12 32	1 15	2 13	3 31	4 24		5 58	7 10	8 58	10 39	11 08	11 57	1 09
Պօսթանճը	»	11 46	12 41	1 23	2 22	3 39	4 37		6 06	7 18	9 06	10 47	11 23	12 06	1 17
Էրէնքէյ	»	11 54	12 49	1 32	2 30	3 46	3 47	4 49		6 14	7 26	9 15	10 55	11 38	12 14	1 25
Կէօղթէպէ	»	11 59	12 54	1 37	2 35	3 21	3 52	4 55		6 19	7 31	9 20	11 —	— —	12 19	1 30
Տէհներ Եօլու	»	12 03	12 58	1 41	2 40	3 25	3 57	5 —		6 23	7 35	9 24	11 05	11 49	12 23	1 34
Գըզըլ Թօփրաղ	»	12 06	1 01	1 44	2 43	3 28	4 —	5 04		6 26	7 38	9 27	11 08	— —	12 26	1 37
	ժ.	12 13	1 08	1 51	2 50	3 35	4 07	5 14		6 33	7 45	9 34	11 15	11 59	12 33	1 44
Հայտար-Փաշա	մ.	12 18	1 13	1 58	2 55	3 40	4 12	5 24		6 38	7 50	9 39	11 20	12 10	12 38	1 49
Կամուրջ	ժ.	12 38	1 33	2 18	3 15	4 —	4 32	5 44		6 58	8 10	9 59	11 40	12 30	12 58	2 09

ԱԼԱՑՈՒՆՏ-ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻ ՃԻՒՂ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆՔ		կառախումբ թիւ 322 առտու	կառախումբ թիւ 324 իրիկուն
		ժ. Վ.	ժ. Վ.
Ալայունտ	մեկմ.	1 05	11 15
Քէօթահիա	ժմեմ.	1 25	11 35

ԳԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆՔ		կառախումբ թիւ 321 առտու	կառախումբ թիւ 323 իրիկուն
		ժ. Վ.	ժ. Վ.
Քէօթահիա	մեկմ.	12 10	10 15
Ալայունտ	ժմեմ.	12 30	10 35

ՊԷՅՕՂԼՈՒ ԻՄԲԱ ՏԱԻԲԷՍԻՆՏԷՆ

*Լիզորըն մէարիֆ նազրը սապկը Հաչիմ էֆ. վիմմէթինէ Պէյօղլը Պուտայէթ Մահքէմէսի Հուզուզ տաիրէսինին 29 քեանունը սանի 324 թուրիին իլամըյլա մահքիւմունպին մաթլուպը օլան մալիւմ իւլ մըգաար մէպալիղին իսթիհսաը զըմիներնա մէհեուներն Մաքըրի գաբիյէսինէ Ագ-Սու մէվգըենա մալիւմ իւլ հուզուուր թախմինէն գըզդ իւչ աէօնիւմ պին իքի եիւզ զրուշ խալի թարլատա միւմէյսըզլըք օլաղը սիւլիւս հիսսէի չալհասը լէհէլմիւգայէտ սէքիզ պին զրուշ ալմուն ագչէ պէտէլ իւչ թալիպլի իւլանատն իսթիպատըէն օթուզ պիր կիւն զարֆընտա եիւզ պէչ զամմըյլա թալիպ օլանլարըն եիւզէտ օն նիսպէթինէտէ փէյ տպչէլէրինի միւսթասընըպէն Պէյօղլը իսթրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ միւտաէթի մէզքուրէսինին խիթմտինա միւսաուտը չէրը նիսանէն եիրմի իւչ չիւնէի ճուման կիւնիւ սաաթ 10 զարարլարընտա պիզը օլմեսի թարլա փիշկեշնա ալիմէթ էտէճէք օլան մէմուրը միւվաճէհէսինէտ հազըր պուլունմալարը տաիրէի մէզքուրէսինէ իլան օլընըր։

18 մարթ 326

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ա. Զ. Դ.

Շիրքէթի Խայրիէի չոգենաւերուն պիւֆէները 1910 մայիս 1/14էն սկսեալ երկու տարուան համար վարձու պիտի տրուին աճուրդով և աւելի գին առաջարկողին։

Աճուրդին մասնակցիլ փափաքողները կրնան յանձնառութեանց տեղը տեսնել ընկերութեան կեդրոնատեղին, Սիրքէճի, ամէն օր ժամը 4էն 10, բացի կիրակի օրերէ, իրենց հետ բերելով 50 ոսկի երաշխաւորութեան գումար։

Վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ 1910 ապրիլ 21ին։

*** Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը նուազագոյնի կը դնէ Զէնկիլքէօյի և Բուլտէլի – Հիսարի նաւատաղայներուն վրայ ապահովման սրահներու և կիչէնեու չինութիւնը՝ այս մասին պատրաստուած յատակագծին և մանրամասնութեանց համաձայն, չինուածոյներուն իր վրայ ըլլալով։

Նուազագոյնին մասնակցիլ ուզողները կրնան յանձնառութեանց տեղը տեսնել Ընկերութեան կեդրոնատեղին՝ ի Սիրքէճի։

Վերջնական նուազագոյնը որոշուած 1910 Մարտ 20ին (Ն. տ.)։

6—4 Տնօրէնութիւն

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ — ԳՕՆԻԱՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆՔ		կառախումբ թիւ 222 առտու
		ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մեկն.	10 20
Քէօքչէ Գըըզգ	»	11 02
Սապօնճը Բունար	»	12 —
Ալայունտ	ժմեմ.	12 44
	մեկն.	12 59
Զէքիւրլէր	»	1 41
Տէօյէր	»	2 40
Իհսանիէ	»	3 09
Համամ	»	3 34
Կազլըկէօլ Համամ	»	3 44
Աֆիօն Գարահիսար	ժմեմ.	4 11
	մեկն.	4 31
Պէօյիւք Զօպանլար	»	5 11
Ջայ	»	6 06
Իսհագլը	»	6 51
Եասխան	»	7 15
Ագ Շէհիր	»	7 46
Ազարըքէօյ	»	8 18
Զավուշճըքէօյ	»	9 —
Ըլկըն	»	9 38
Գոալըն Խան	»	10 25
Սէբայ Իւի	»	11 20
Մէյատան	»	11 52
Բունար Պաշը	»	12 52
Գօնիա	ժմեմ.	1 30
		Երեկոյ

ԳԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆՔ		կառախումբ թիւ 221 առտու
		ժ. Վ.
Գօնիա	մեկն.	10 30
Բունար Պաշը	»	11 12
Մէյատան	»	12 17
Սէբայ Իւի	»	12 57
Գոալըն Խան	»	1 39
Ըլկըն	»	2 33
Զավուշճըքէօյ	»	3 05
Ազարըքէօյ	»	3 43
Ագ Շէհիր	»	4 23
Եասխան	»	4 45
Իսհագլը	»	5 10
Ջայ	»	6 03
Պէօյիւք Զօպանլար	»	6 50
Աֆիօն Գարահիսար	ժմեմ.	7 23
	մեկն.	7 43
Կազլըկէօլ Համամ	»	8 14
Համամ	»	8 24
Իհսանիէ	»	8 50
Տէօյէր	»	9 35
Զէքիւրլէր	»	10 23
Ալայունտ	ժմեմ.	10 57
	մեկմ.	11 12
Սապօնճը Բունար	»	12 10
Քէօքչէ Գըըզգ	»	12 52
Էսկի Շէհիր	ժմեմ.	1 32
		Երեկոյ

DEUTSCHE BANK

ՏԷՕՅՉԷ ՊԱՆՔ

ՊԷՐԼԻՆ

Հիմնեալ 1870ին

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարեալ	Մարք 200,000,000
Պահեստք ի վերջ 1908է	103,699,000
Շահաբաժինք 1899էն 1903, 11%, 1904էն 1908 12%	
Մասնաճիւղք՝ Պրէմէն, Տրէզտէն, Ֆրանքֆորդ, Համպուրկ, Լայբցիկ, Միւնհէն, Լոնտոն, Նիւրեմպէրկ, Վիսպատ։	
Մասնաճիւղ ի Կ. Պոլիս։	
Գլխաւոր կեդրոն Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, 25–27, Անատօլուի երկաթուղիի ընկերութեան պաշտօնատունին մէջ (որ չունէ՞լու վրայ է)։	
Գործակալութիւն Պոլսոյ կողմը, եւ առժամեայ գրասենեակ Տնօրէնութեան, Պասմաճեան Խան, Աչիր էֆ. Քիւթիւպհանէ փողոց։	
Մնաուկը բաց պիտի ըլլայ ժամը 9ուկէսէն 4, ուրբաթ օրերը 9ուկէսէն 1։	

Տէօյչէ Պանքին Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը կ'ըզբաղի ամէն տեսակ Պանքայի գործողութիւններով։ — Հաշուընթացներ կը բանայ։ Իտես կամ պայմանով վճարելի գումարներ կ'ընդունի։ Հաշուընթացով փոխառութիւն կ'ընէ եւ բաշխառորութեան փոխարէն։ — Թուղթեր կը գնէ։ — Ներքին գաւառներու եւ արտասահմանի ամէն կարեւոր հրապարակներու վրայ չէք եւ փոխանակագիր կը գնէ ու կը վճառէ։ — Կուտայ վարկի նամակներ, վճարման հրամաններ, թէ՛ գրով եւ թէ հեռագրով, աշխարհի ամէն կարեւոր հրապարակներու վրայ։ — Ամէն երկիրներու մէջ կը գանձէ մուրակներ ու առնելիքներ։ — Ապրանքներու ներածման համար վարկ կը բանայ առեւտրական թուղթերով։ — Կ. Պոլսոյ և օտար Սակարաններու մէջ արժեթուղթեր կը գնէ ու կը վճառէ։ — Արժեթուղթեր ի պահ կ'ընդունի։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՇՆԱԶԱՐ

ՏՈՓԹԷՕՓ

ՍՏԵՓԱՆ ՈՒՆԱՃԵԱՆ

22, Ֆերհիյէ Ճաւսխանի, Բեռա, 22.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Մորքի եւ ներհիւ հիւանդութեանց

Բարիզի Բժշկական Համալսարանէն վկայեալ, 15 տարի Ֆրանսայի Ալիէ Նահանգի Լիւբէ-Լէվի քաղաքի հիւանդանոցի մէջ իբր բժշկապետ պաշտօնավարած և ի վարձատրութիւն Օծխան տ'Ամտհամի պատուանշանին արժանացած, այս անգամ վերջնականապէս վերադառնալով, պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հաճարակութեան թէ դիմող հիւանդները կը դարմանէ գիտական ամենավերջին նորութեանց համաձայն, կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջը իր բնակարանը։ Շաբաթ օրերը ձրի։ Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և չաթաթ առաւօտեան պահնդ Գարու, Իքի Գարուլը գեղարանը կ'ընդունի մինչեւ ժամը 7ը։

50—9

ՊԱՀԱՐԻՑԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

2390 տաէտ սիմէն մարթէն ճինսիսէն չէլիք սաճ էլէհ մուխթէլիֆ էպատատա,

3930 տաէտ չէլիք քէօչէպէշնա մուխթէլիֆ էպատատա,

14,920 քիլօ չէլիք բէրչին չիվիսի, քէզա,

9700 քիլօ սօմունլը ճիվաթա, քէզա,

26,400 քիլօ ատէն լոմա, քէզա

162,500 » » հուվարլագ »

57,710 » » տէօրթքէօշէ »

5,915 » » ½ հուվարլագ. »

12,945 » թաաճճէր էֆ — ղաղատ ինկիլիզ չէլիմի, քէզա,

Թէրսանէի ամէրճ իչին լիւզումը օլան պալէտաթ մուճարրեր օն գալէմ էչեա միւպայէա իսիլմէք իւզրէ մէվգըի միւնաքասայա գօնուլըզլընտան պունլարըն իսթաբնա թալիպ օլանլարըն չէրայիճիի անլայըպ միւնաքասայա իւթիրաք իթմէք իւզրէ եիւզէտ օն նիսպէթինէտէքի տէբօզիթ ագչէլէրինի միւսթասընըպէն Իսկիւտար Իճրա Տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի վէ միւտաէթը մէզքուրէ իսթիմտինա եաանի չէհրը նիսանէն օն սէքիզինճի բաալար կիւնի սաաթ տօգուզա գատար սօն միւզայէէթի աէչէհիէսի իճրա վէ գարարատաէի գաճրիչէսի իճրա Տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի վէ միւտաէթը մէզքուրէ իսթիմտինա եաանի չէհրը նիսանէն օն սէքիզինճի բաալար կիւնի սաաթ տօգուզա գատար սօն միւզայէէթի աէչէհիէսի իճրա վէ գարարատաէի գաճրիչէսի միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

17 Մարտ 326 2—2

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԻՄԲԱ ՏԱԻԲԷՍԻՆՏԷՆ

Թիւճճարտնան Իւրթխանքի Անաւրեսաի էֆէնտիին Մահմուտ Պէհճէպէյ զիմմէթինէտ Իսկիւտար Պիտայէթ Մահքէմէսի իւլտըյլա մահքիւմունպին պուէյնան մէպալիղը մալիւմ իւլ մուճալիղը մէնին թէէմմիւճ իսթիթմտ զըմիներնա Իսկիւտարտա Թոփխանէյի Օղլուճտա Սալթանիզատ մահալլէսինտէ Քիւչիք Զամլըճա ճատտէսինտէ մէվգըերէր օն իւչ նիւմէրօլը տէօրթ օտա վէ պիր սոճքա վէ պիր մաթպախ վէ իքի ախուր վէ իքի զեյրէ վէ տէօրթ տէօթիւմ ալթը եիւզ պիր պաղ մահալլինի հավի պիր պաղ քէօչկին նըսֆ հիսէսի լէհէլ միւզայէտ իւչ պին պէչ եիւզ զրուշըգ ալթըն ագչէ պէտէլ իւչ թալիպլի էօճտէսինտէ թէգպարուր իսէրէք, մուճվագաթ գարարատաէսի քէչիտէ գըլընտըզընտան, թարիխը իւլանտան իսթիպարէն օթուզ պիր կիւն զարֆընտա եիւզէտ օն իւչ նիւմէրօլը տէօրթ օտա վէ պիր սոճքա վէ պիր մաթպախ վէ իքի ախուր վէ իքի զեյրէ վէ տէօրթ տէօթիւմ ալթը եիւզ պիր պաղ մահալլինի հավի պիր պաղ քէօչկին նըսֆ հիսէսի լէհէլ միւզայէտ իւչ պին պէչ եիւզ զրուշըգ ալթըն ագչէ պէտէլ իւչ թալիպլի էօճտէսինտէ թէգպարուր իսէրէք, մուճվագաթ գարարատաէսի քէչիտէ գըլընտըզընտան, թարիխը իւլանտան իսթիպարէ